

Pohjavesien pilaantumisella voi olla vakavia seurauksia

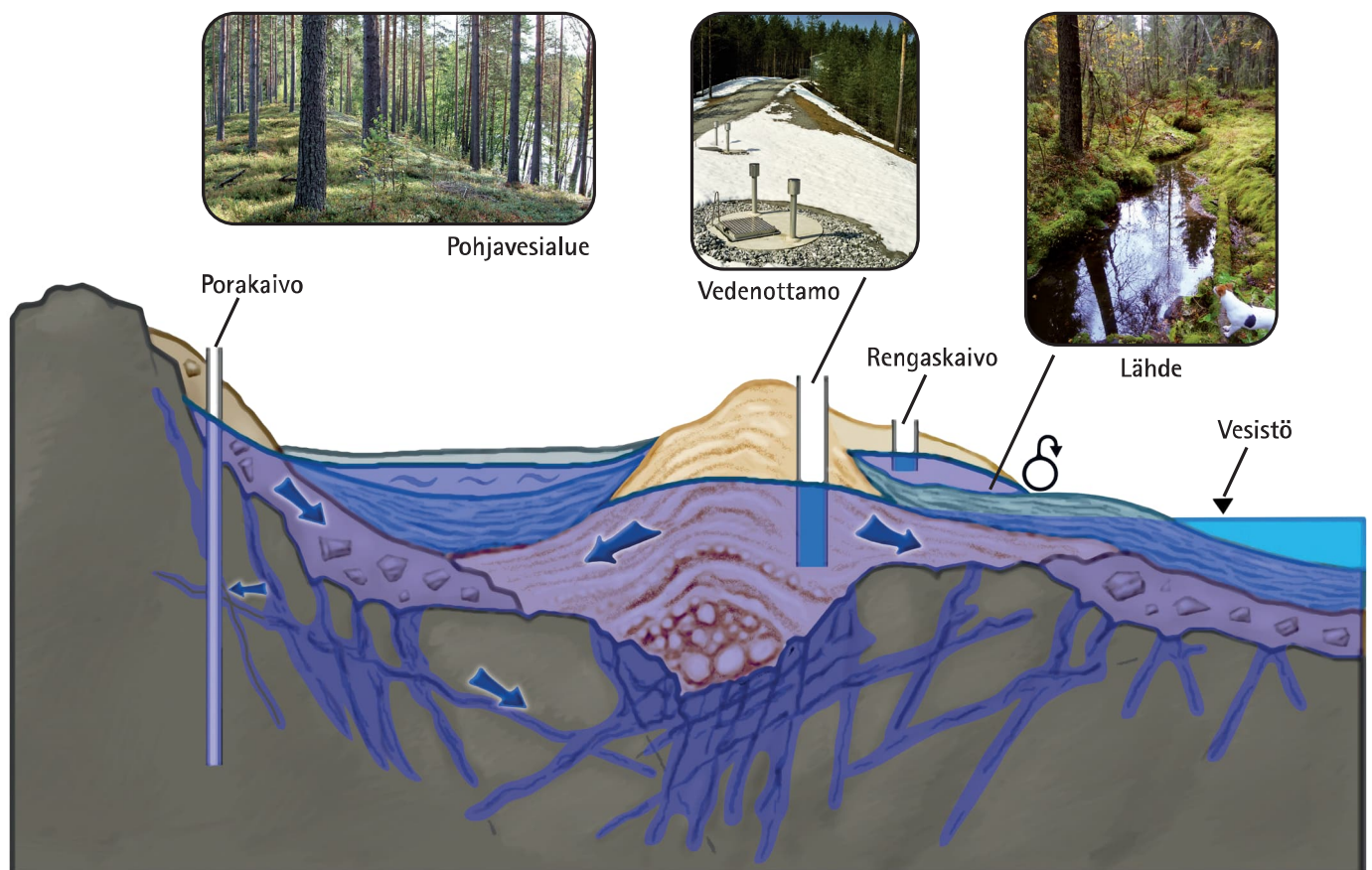
***Tarkkana siellä
pohjavesialueella!***

Pohjavesi on juomavettämme

Pohjavettä muodostuu sade- ja sulamisvesien imeytyessä maakerrokseen. Se on vettä, joka täyttää avoimen huokostilan maaperässä ja raot kallioperässä. Pohjavettä esiintyy maan uumenissa lähes kaikkialla. Vedenhankinnan kannalta merkittävimmät pohjavesivarastot on luokiteltu pohjavesialueiksi.

Suomessa vesilaitosten jakamasta talousvedestä yli 60 % on pohjavettä tai tekopohjavettä. Lisäksi haja-asutusalueella on laajalti käytössä yksityisiä talousvesikaivoja. Pohjavesiä on suojeltava, jotta meillä on käytössä hyvälaatuista juomavettä nyt ja tulevaisuudessa. Purkautuva pohjavesi vaikuttaa myös virtavesien, järvien ja lähteiden tilaan.

Kuva: GTK, Pohjaveden esiintyminen, piirros Harri Kutvonen Valokuvat: Anne Petäjä-Ronkainen

Kallioperä

Moreeni

Jäätikkökierrosta (Harju)

Rantakerrostuma

Savi

Turve

Pohjaveden pinta

Veden virtaussuunta

Lähde

Laki kieltää pohjaveden pilaamisen

Ympäristönsuojelulaki kieltää pohjaveden pilaamisen. Pilaamiskiellon mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa käsitellä siten, että pohjaveden laatu voi muuttua terveydelle haitalliseksi. Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden. Likaavat aineet voivat levitä pohjaveden mukana laajalle alueelle. Pilaantuneen pohjaveden puhdistaminen on vaikeaa, hidasta ja kallista.

Pohjavesien suojelussa sovelletaan myös useita muita lakeja ja kuntien määräyksiä.

Pidä oma tonttisi puhtaana

Noudata öljytuotteiden ja muiden palavien nesteiden varastoinnissa vaarallisia kemikaaleja koskevan asetuksen määräyksiä. Asuinhuoneistojen sisätiloissa saa säilyttää enintään 25 litraa ja varastossa enintään 50 litraa palavia nesteitä.

Monet kasvinsuojeluaineet ovat maassa helposti kulkeuvia ja erittäin hitaasti hajoavia. Siksi niiden käyttöä pohjavesialueilla on rajoitettu tai kokonaan kielletty. Harkitse tarkkaan kasvinsuojeluaineiden käyttötarve! Tarkista kasvinsuojeluaineen käyttökielto tai -rajoitus tuotteen myyntipäällyksen tekstistä. Älä käytä kasvinsuojeluaineita kaivojen tai lähteiden ympäristössä.

Autojen ja koneiden pesun ja huollon yhteydessä pesuaineita ja muita kemikaaleja huuhtoutuu maaperään. Ne sisältävät veteen liukenevia yhdisteitä, jotka voivat kul-

keutua maan pinnalta syvempiin maakerroksiin ja pohjaveeteen asti. Käytä pesupaikkoja, joissa pesuvedet johdetaan hiekan- ja öljynerottimen kautta jätevesiviemäriin.

Vältä jätteiden ja romujen varastointia asuinkiinteistöllä. Niistä voi aiheutua haitallisten aineiden vuotoja maaperään. Säilytä nestemäiset jätteet niille tarkoitetuissa tiiviisti suljetuissa astioissa ja sijoita astiat tiivispohjaiselle alustalle.

Oman talousvesikaivosi kunnossapidolla ja jätevesiesi asianmukaisella käsittelyllä turvaat hyvälaatuisen juomaveden. Kaivon kuntoa ja suojausrakenteiden tiiviyyttä kannattaa tarkkailla säännöllisesti. Johda sade- ja sulamisvedet pois päin kaivosta.

Kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyvaatimukset ovat pohjavesialueilla muita alueita tiukemmat. Tarkista vaatimukset ympäristönsuojelulaista (527/2014 ja muutos 19/2017) sekä kuntasi ympäristönsuojelumääräyksistä.

Vesihuoltotulkki (www.ymparisto.fi/vesihuoltotulkki) auttaa sinua valitsemaan kiinteistöllesi soveltuvimman ja taloudellisimman jätevesienkäsittelyvaihtoehdon. Tulkki toimii työkaluna, mutta ei korvaa jätevesisuunnitelmaa tai -selvitystä.

Ole valppaana myös pihapiirin ulkopuolella

Luonnossa pohjavesialueen voi havaita hiekka- ja sorakerosten muodostamina harjuina ja mäntykankaina. Pohjavesialueet ja pohjavedenottamon suoja-alueet on usein merkitty maastoon kylteillä. Erityisesti pohjavesialueella on tärkeä varmistaa, että terveydelle haitallisia aineita ei pääse vuotamaan maaperään. Onnettomuus- ja vahinkotilanteissa pyri rajoittamaan vahinkoa ja ilmoita havaitsemastasi vuodosta viipymättä hätäkeskukseen (112) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Entiset hiekan- ja soranottoalueet ovat erityisen haavoittuvia, koska niillä pohjavettä suojaava maakerros ja kasvillisuus puuttuvat. Jos havaitset maastossa jätteitä, nestetynnyreitä tai -kanistereita, autonromuja, jälkiä moottoriajoneuvojen huollosta jne., ilmoita asiasta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Lisätietoa

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta tai ELY-keskuksesta voit kysyä lisätietoa pohjavesialueesta ja siitä, onko pohjavesialueelle laadittu suojelusuunnitelma. Suojelusuunnitelma sisältää toimenpidesuosituksia, joilla alueen toimijat voivat varmistaa, että pohjaveden laatu ja määrä turvataan. Ympäristönsuojeluviranomaiselta tai vesihuoltolaitokselta voit selvittää, onko pohjavesialueella sijaitsevalle pohjavedenotantomolle vahvistettu suoja-alue, ja mitkä toimet suoja-alueella on kielletty.

Ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelu (www.syke.fi/avointieto) on ilmainen tietopalvelu, jonka paikkatietoaineistosta löydät pohjavesialueiden rajaukset ja voit tarkistaa, sijaitseeko kiinteistösi pohjavesialueella.

Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-karttapalvelusta (www.paikkatietoikkuna.fi) löydät pohjavesialueiden rajaukset.

Kaivon huolto- ja kunnostusohjeet sekä hyödyllistä tietoa kaivovesien laadusta löydät ympäristöhallinnon kaivosivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi/kaivot. Kaivoveden analyysitulkki löytyy myös osoitteesta www.vesi.fi.

Tietoa asianmukaisesta kiinteistökohtaisesta jätevesien käsittelystä saat kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ja ympäristönsuojeluviranomaiselta. Käsittelyratkaisuihin löydät lisätietoa ympäristöhallinnon sivuilta (www.ymparisto.fi/hajajatevesi) ja Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry:n sivuilta (www.vesiensuojelu.fi/jatevesi).

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä löydät yksityiskohtaisia maaperään, pohjavesiin ja pohjavesialuei-

den huomioonottamiseen liittyviä määräyksiä. Kunnan jätehuoltomääräykset sisältävät ohjeet jätteiden lajittelusta, varastoinnista ja toimittamisesta luvanmukaiseen vastaanottopaikkaan. Kunnan rakennusjärjestyksessä määrätään, miten pohjavettä suojellaan kaivu- ja rakennustöiden yhteydessä.

Luettelo pohjavesialueilla kielletyistä kasvinsuojeluaineista tlöytyy Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sivuilta www.tukes.fi/kemikaalit/kasvinsuojeluaineet/ymparistorajoitukset-ja-suositukset/pohjavesirajoitus.

Keskeisiä lakeja ja asetuksia

- Ympäristönsuojelulaki 527/2014
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015
- Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011
- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 157/2017

RAHOITTAJAT

Vesihuoltolaitosten
kehittämisrahasto

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

YHTEISTYÖSSÄ

Vesilaitosyhdistys
Vattenverksföreningen VVY

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

TAPIO

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

S Y K E

POHJAVESIESITTEET VOIT LADATA OSOITTEESTA

www.ymparisto.fi/pohjavedensuojelu/esitteet